

Nieuws over het dorp is verdwenen

Regionale pers

Acht miljoen mensen zitten zonder lokaal nieuws, blijkt uit onderzoek. Driekwart van de gemeenten heeft straks geen pers meer die controleert.

Door onze redacteur
Jan Benjamin

De 'Verversoap'. Zo noemt Schiedam de langlopende ruzie tussen oud-burgemeester Wilma Verver en een lokale aannemer over haar „kapitale villa”. Verver diende in 2011 haar ontslag in na onthullingen in de editie Waterweg van het *AD/Rotterdam Dagblad*.

Onderzoek van twee journalisten van dagblad *De Limburger/Limburgs Dagblad* luidde de val in van de Roermondse wethouder, en oud-Tweede Kamerlid, Jos van Rey. Hij staat nu voor de rechter.

En in Den Bosch onthulden het *Brabants Dagblad*, Omroep Brabant en freelancerscollectief De Onderzoeksredactie hoe de gemeente honderden miljoenen euro's verspilde aan prestigieuze bouwprojecten.

Onderzoeksjournalistiek in de regio, het gebeurt. Maar voor hoe lang nog? De grote stad wordt nog aardig bediend, maar daarbuiten ontstaan witte vlekken, blijkt uit nieuwe onderzoek van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. „Er zijn plekken in het land ontstaan waar lezers, kijkers en luisteraars nagenoeg verstoken zijn van maatschappelijk relevant nieuws uit hun woonplaats”, zegt directeur René van Zanten van het fonds.

Het Stimuleringsfonds presenteerde gisteren in Den Haag het alarmerende onderzoek naar de regionale en lokale journalistiek aan minister Ronald Plasterk (Binnenlandse zaken, PvdA). Het rapport schetst een verontrustend beeld voor iedereen die gelooft dat de gezondheid van lokale en regionale media van invloed is op een goed functionerende lokale democratie. Van

Zanten: „Driekwart van de gemeenten loopt het risico niet langer te beschikken over een functionerende vierde macht, een situatie die lokale, provinciale én landelijke overheden niet onbewogen zou mogen laten.”

Dat betekent dat bijna 8 miljoen Nederlanders verstoken zijn van relevant lokaal nieuws, anders dan politieberichten en de uitagenda.

Samen met de Zwolse journalistiekopleiding Windesheim onderzochten Quint Kik en Lammert Landman van het fonds al het nieuws in 26 (grote en kleine) gemeenten - een week in het voorjaar en een week in het najaar van 2014. Ze keken naar online en offline nieuws van regionale dagbladen, gratis huis-aan-huiskranten, regionale omroep, lokale omroep en zogenoemde *hyperlocals*; particuliere sites met lokaal nieuws.

Een groep onder leiding van hoogleraar Henri Beunders onderzocht bovendien de relatie tussen gemeentebestuurders en de media die hen zouden moeten controleren. „Een deel van de bestuurders vindt het ongewenst dat ze zich niet via de media

hoeven te verantwoorden voor hun beleid”, stelt Beunders. „Een ander deel vindt het eigenlijk wel prima.”

Het is voor bestuurders „reuze verleidelijk” om via het grote pr-apparaat van de gemeente de eigen boodschap vorm te geven. Hij noemt als voorbeeld Almere: zes journalisten versus vijftig pr-mensen. „En omdat er steeds minder journalisten zijn die de tijd of de ruimte hebben om die boodschap te controleren, corrigeren of nuanceren, is de kans groot dat zo'n bericht een-op-een in de krant komt.”

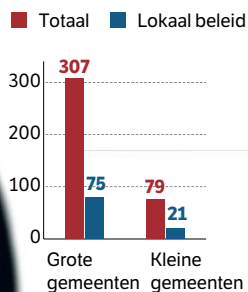
Het rapport van gisteren is niet het eerste onderzoek naar de staat van de plaatselijke pers. Al in 2009 uitte de commissie-Brinkman zijn zorgen over de nieuwsvoorziening in het land, en in het bijzonder in de regio. Fonds-directeur Van Zanten noemt de situatie „uit democratisch perspectief zeer zorgwekkend”. „Dit drama voltrekt zich sluipenderwijs, maar met iedere journalist die bij een regionaal dagblad of omroep boventallig wordt verklaard, groeit het in omvang.”

Het pr-apparaat inschakelen is reuze verleidelijk

Regionale journalistiek onder druk: lokale media zijn nauwelijks een alternatief

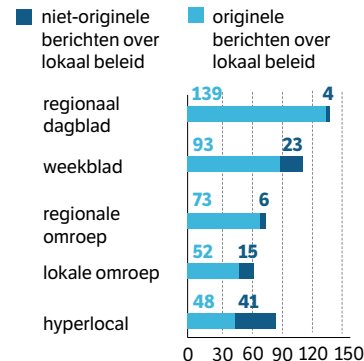
In kleine gemeenten weinig lokaal nieuws

Gemiddeld aantal berichten per week

Nieuwsconsumenten in grote gemeenten krijgen vier keer zoveel algemeen nieuws en vier keer zoveel nieuws over lokaal beleid. Veel burgers blijken echter wel geïnteresseerd in nieuws over hun woonplaats.

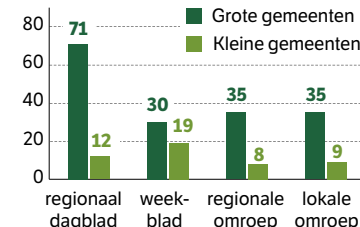
Online aanzienlijk minder nieuws dan offline

Het online aanbod van lokaal nieuws steekt schril af tegen het aantal berichten in kranten en op radio en tv, vooral in kleine gemeenten. Hyperlocals, particuliere websites met lokaal nieuws, zijn vrijwel nergens een alternatief; zij recycelen vooral nieuws uit offline bronnen.

Regionale media blijven vooral binnen de stadsmuren

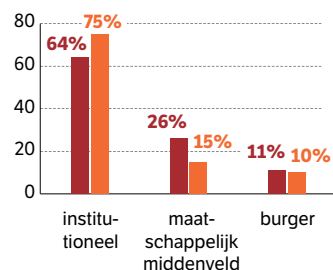
Gemiddeld aantal offline nieuwsberichten per week in 2014

Door bezuinigingen komen regionale media ogen en oren te kort in de uithoeken van de provincie, aldus het Stimuleringsfonds. Het aandeel berichten over lokaal beleid blijft in kleine gemeenten ver achter bij dat in grote gemeenten.

Lokale media zijn zelden goed alternatief voor regionale media

buiten verkiezingstijd binnen verkiezingstijd

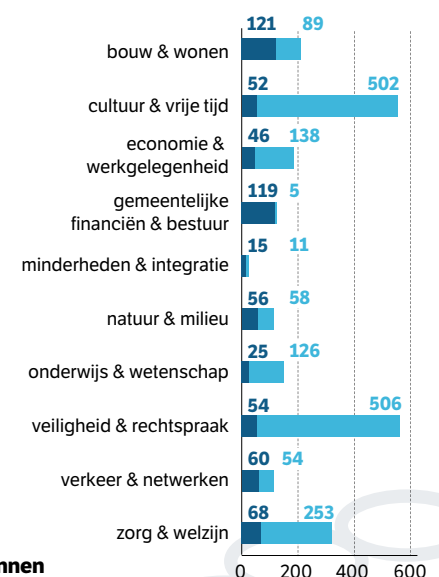

De onderzoekers: gedreven (burger)journalisten en doortastende vrijwilligers die het nieuws uit hun gemeenten verslaan is geen duurzame oplossing. Huis-aan-huiskranten worden goed gelezen en gewaardeerd, maar brengen nauwelijks nieuws.

Weinig aandacht voor 'grote' thema's

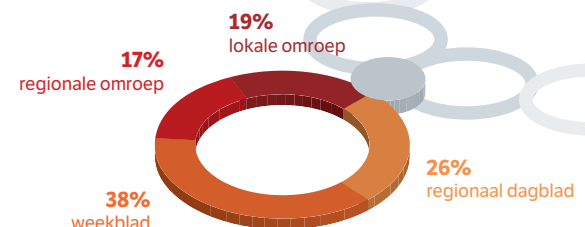
In de lokale en regionale media wordt relatief weinig aandacht besteed aan maatschappelijke onderwerpen die landelijk wel vaak op de agenda staan, zoals zorg, onderwijs, veiligheid en rechtspraak.

Andere berichten over gemeenten
Lokaal beleid

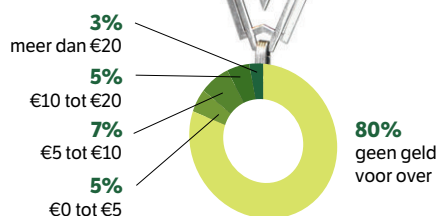
Vooral institutionele bronnen

In regionale en lokale media komen vooral overheid en politiek aan het woord - meer de zittende macht dan de oppositie. De burger is nauwelijks te horen.

Burgers willen niet betalen voor regionale media.

De nieuwsconsument is niet 'allergisch' voor lokale politiek of andere 'moeilijkere' onderwerpen. Veel lokale en regionale media brengen echter makkelijk en goedkoop '112-nieuws' (politieberichten) en cultuurnieuws (uitagenda's, persberichten).

Wethouders en raadsleden kritisch

Wethouders en raadsleden hebben kritiek op de 'zurige' stukjes van lokale journalisten, maar hechten wél aan hun media en dichtten deze een belangrijke rol toe. Dat is ook een sociaal wenselijk antwoord, denken de auteurs.

